הא איכא סהדי באורית. ס"ג ר"ת ולא גרסינן בתידית והסופרים טעו בין לתורית לאורית ואורית הוא מערב כמו אוריה בפרק לא יחפור (ב"ב דף כה.) גבי שכינה במערבא מקי אוריה אויר ים ולא כמו שפירש בקונטרס[ע] אוריה מזרח אור שלא[פ] פני השכינה והשתא אתיא שפיר דגבי נבל היו אומרים הא איכא סהדי באורי' בלומר בא"י במערבא דמקיים ליה[ג] במערבא אמרי ורב תניא[ד] מא"י אמר עדיה בגד לקמן ותיפסר בלומר בגל שהיה בגפון דלקמן הוא בפון לדלמרן (מגילה דף כח:) שמעתא בעי לילותא ביומא לתיפתא דרוח בפונית מוציא את הגשמים כדאמר (חיוב ג) מבפון זה יתחיל תרגומא מבפונא[ה] לקמן אתי[א]:

והאיכא סהדי באורית. מין לפרש דניחום לשמא מיכא סהדי דלא"כ מין לדבר סוף לעלעולא מיכא למיתם והא נמי מיכא לפרש והא מיכא סהדי דידעי[ב] דבהוא שעתא הוה ביה ס"פ דפטיטא דעל זה רמוי להאמיר[ג] מלא נרשה לר"י לפרש והא מיכא סהדי בלומר יש הקול שיש עדיס בתורית לו במדינת היס:

אם הקלנו בשבויה. אית ספרים שכתוב בהן משום דמעולא נפשה[ד] נקל בהשת אית וי"מ אס הקלנו בשבויה היינו משום דלפילו מיכא סהדי שנשבית מ"מ לא היו יודעין אס נטמאה ל"כ אינה מקורה[ה] מס"ת (ל"כ) נקל בהשת אית לאי מיכא סהדי לחותה מצנע דכולהו אית בה ס"פ הוא ל"ל גמורה ל"כ אין דין הוא שנקל עליה וי"מ אס הקלנו בשבויה משום לליכא מלא מיקור לגו דזוגה נקל בל"ל לאיכא מיקור מיתה ולא נהירא שהרי השבויה נמי פעמים לאיכא מיקור מיתה אס הוא כהן ויש לו בן ממנה שהוא חלל ויעבוד עבודה במקדש בשבת וביום יס חיוב מיתה[ו]:

ועל דמבטל[ז] גיטא. פ"ה בגון השולח גט לאשתו והגיע בשליח ול"ל גט שנתתי לך בטל הוא ואיכא למיתם אמר שמא יתנו לה השליח לאחר שבטלו ותשב הוא בו ולא נהירא למין שהוא מומה בו לעלעו בדשיעי עסקינן לכן נ"ל בלאמר אתם (גיטין דף נב.) בלשאומה היה עושה ב"ד ומבטל לפניהם בתקין ר"ג שלא יהו עושין כן לך פליגי אתם (דף נג.) לאיכא למ"ד אס בטלו מבוטל ולדידיה ניחא שהי אשה זו אינה יודעת שבטלו ותיבמה[ח] ואפילו למ"ד אתם אס בטלו מבוטל[ט] : **בבולהו לא מנגיד רב.** על זה קומכין אתניס בזמן הזה שדיים בניס אתם אתומה ואתה לעיל מה שדיין עכשיו בניס אתומה היינו בשבל טובת הגשה שדיים בלא שכירות בניס היס הוכחה שאיכם דיים בשבל אתומה בלא טובת אחר אלא בשבל עלעו לאס: **משום פריצותא.** מפרש ר"ת דהיינו פילוסת לפי שניהן או עדי איסה או עדי יחוד ובבר מבואר בשמעתין דפ' ר"ג (דף נב.) מייתי לה מלות יבמה מקדם והבל בעיל לא קדיס לוקה מכת מרדות והתם לאו משום עדיס תלית טעמא להא יבמה מלאוריימא אלא משום פריצותא[י] דומיא דמקדש בלא עדים:

בשעת מתן מעות מקודשת. ס"ג ולא גרסינן בין לתתה כלאמר לקמן (דף יג.) ליתני מקודשת אתם כי אתם לאו היינו[פ] דיהודית דביתהו דרבי חייא[ב] דהות לה צער לידה אמרה ליה אמרה לי אם קיבל ביך אבוך קידושי כי זוטרת אמר לה לאו כל כמינה דאימך דאסרת ליך עילואי אמרי ליה רבנן לרב חסדא אמאי הא[ג] איכא סהדי באידית דידעי דבההוא יומא הוה ביה ש"פ השתא מיהא[ד] לא ליתנהו קמן לאו היינו דר' חנינא[ה] דא"ר חנינא עידיה בצד אסתן ותיאסר אביי ורבא לא סבירא להו להא דרב חסדא אם[ו] הקילו בשבויה דמנוולה נפשה גבי שבאי ניקיל באשת איש אישתאר מההיא משפחה בסורא ופרשו רבנן מינה ולאו משום[א] דסבירא להו דשמואל אלא משום דסבירא להו כאביי ורבא ההוא גברא[ז] דאקדיש בשוטיתא דאסא בשוקא שלחה רב אחא בר הונא לקמיה דרב יוסף כה"ג מאי שלח ליה גגדיה כרב[ח] ואצטריך גיטא כשמואל[ט] דרב אמגניד על המקדש בשוקא[י] ועל דמקדש בביאה[כ] ועל המקדש בלא שידוכי[ל] ועל המבטיל גיטא[מ] ועל המסר מודעא אגיטא[נ] ועל דחלה שמתא עילויה תלתין יומין[ס] ועל חתנא דדייר בי חמוה דדייר אין חליף לא והא ההוא חתנא דחליף אבבא דבי חמוה ונגדיה רב ששת[פ] ההוא מידם הות דיימא חמתיה מיניה נהרדעי אמרי בבולהו לא מנגיד רב אלא על המקדש בביאה בלא שידוכי ואיבא דאמרי ואפילו בשידוכי נמי משום פריצותא ההוא גברא דקדיש בציפתא דאסא אמרו ליה והא לית בה ש"פ אמר להו תיקדוש בארבע זוזי דאית בה שקלתא ואישתיקא אמר רבא הוה שתיקותא דלאחר מתן מעות וכל שתיקותא דלאחר מתן מעות לאו כלום היא אמר רבא מנא אמינא לה דתניא[ר] אמר לה כנסי סלע זו בפקדון וחזר ואמר לה התקדשי לי בו בשעת מתן מעות מקודשת לאחר מתן מעות רצתה מקודשת לא רצתה אינה מקודשת מאי רצתה ומאי לא רצתה אילימא רצתה דאמרה אין לא רצתה דאמרה לא מכלל דרישא כי

הא איכא סהדי באורית. ס"ג ר"ת ולא גרסינן בתידית והסופרים טעו בין לתורית לאורית ואורית הוא מערב כמו אוריה בפרק לא יחפור (ב"ב דף כה.) גבי שכינה במערבא מקי אוריה אויר ים ולא כמו שפירש בקונטרס[ע] אוריה מזרח אור שלא[פ] פני השכינה והשתא אתיא שפיר דגבי נבל היו אומרים הא איכא סהדי באורי' בלומר בא"י במערבא דמקיים ליה[ג] במערבא אמרי ורב תניא[ד] מא"י אמר עדיה בגד לקמן ותיפסר בלומר בגל שהיה בגפון דלקמן הוא בפון לדלמרן (מגילה דף כח:) שמעתא בעי לילותא ביומא לתיפתא דרוח בפונית מוציא את הגשמים כדאמר (חיוב ג) מבפון זה יתחיל תרגומא מבפונא[ה] לקמן אתי[א]:

והאיכא סהדי באורית. מין לפרש דניחום לשמא מיכא סהדי דלא"כ מין לדבר סוף לעלעולא מיכא למיתם והא נמי מיכא לפרש והא מיכא סהדי דידעי[ב] דבהוא שעתא הוה ביה ס"פ דפטיטא דעל זה רמוי להאמיר[ג] מלא נרשה לר"י לפרש והא מיכא סהדי בלומר יש הקול שיש עדיס בתורית לו במדינת היס:

אם הקלנו בשבויה. אית ספרים שכתוב בהן משום דמעולא נפשה[ד] נקל בהשת אית וי"מ אס הקלנו בשבויה היינו משום דלפילו מיכא סהדי שנשבית מ"מ לא היו יודעין אס נטמאה ל"כ אינה מקורה[ה] מס"ת (ל"כ) נקל בהשת אית לאי מיכא סהדי לחותה מצנע דכולהו אית בה ס"פ הוא ל"ל גמורה ל"כ אין דין הוא שנקל עליה וי"מ אס הקלנו בשבויה משום לליכא מלא מיקור לגו דזוגה נקל בל"ל לאיכא מיקור מיתה ולא נהירא שהרי השבויה נמי פעמים לאיכא מיקור מיתה אס הוא כהן ויש לו בן ממנה שהוא חלל ויעבוד עבודה במקדש בשבת וביום יס חיוב מיתה[ו]:

ועל דמבטל[ז] גיטא. פ"ה בגון השולח גט לאשתו והגיע בשליח ול"ל גט שנתתי לך בטל הוא ואיכא למיתם אמר שמא יתנו לה השליח לאחר שבטלו ותשב הוא בו ולא נהירא למין שהוא מומה בו לעלעו בדשיעי עסקינן לכן נ"ל בלאמר אתם (גיטין דף נב.) בלשאומה היה עושה ב"ד ומבטל לפניהם בתקין ר"ג שלא יהו עושין כן לך פליגי אתם (דף נג.) לאיכא למ"ד אס בטלו מבוטל ולדידיה ניחא שהי אשה זו אינה יודעת שבטלו ותיבמה[ח] ואפילו למ"ד אתם אס בטלו מבוטל[ט] : **בבולהו לא מנגיד רב.** על זה קומכין אתניס בזמן הזה שדיים בניס אתומה ואתה לעיל מה שדיין עכשיו בניס אתומה היינו בשבל טובת הגשה שדיים בלא שכירות בניס היס הוכחה שאיכם דיים בשבל אתומה בלא טובת אחר אלא בשבל עלעו לאס: **משום פריצותא.** מפרש ר"ת דהיינו פילוסת לפי שניהן או עדי איסה או עדי יחוד ובבר מבואר בשמעתין דפ' ר"ג (דף נב.) מייתי לה מלות יבמה מקדם והבל בעיל לא קדיס לוקה מכת מרדות והתם לאו משום עדיס תלית טעמא להא יבמה מלאוריימא אלא משום פריצותא[י] דומיא דמקדש בלא עדים:

בשעת מתן מעות מקודשת. ס"ג ולא גרסינן בין לתתה כלאמר לקמן (דף יג.) ליתני מקודשת אתם כי אתם

עליו לעז מחמותו. ש"מ שמי שנטען על עורה לא יראה על פתח ביתה כלומר באותה שכונה, ואם עבר מכין אותו מכת מרדות. ולשון הר"ם באיסורי ביאה (פ"ה) [פ"ב ה"ב] מי שנטען על עורה או מי שיצא עליו שם רע לא ידור עמה בבית אחד ולא יראה באותה שכונה ומעשה באחד שהיו מרננין אחריו עם חמותו והכו אותו חכמים מפני שעבר על פתח ביתה. ע"כ. נראה דלענין דירה נתן הר"ם לנטען על הערוה דין כהן שגירש, דאמרינן בהאשה שנתארמלה [כתובות כח, א] לא תדור עמו במבוי והשוה ריחוק דירה לערוה שהיא בכרת גבי ישראל, עם דירה דגרושה לגבי כהן שהיא בלאו, והטעם דלאו דכהונה חמיר וערוה שהיא בכרת חמירא. **נהרדעי וכו'.** והלכתא כרב יוסף דאכולהו מנגיד רב וכן פסק הר"ם [איסו"ב פכ"א הי"ד]. מיהו לא הביא חתנא דדייר בבי חמוה לענין מכת מרדות, אלא שכתב בקדושה פרק כ"א [הט"ו] וכן [אסור] חכמים על האיש שידור בבית חמיו שזו עזות פנים. ע"כ. נראה שפירש חתנא אפילו נשאת. וי"ש פירש שמא יכשל בחמותו שסתם חמות אוהבת חתנה. ולזה הפירוש קשה אמאי אמר בי חמוה היה לנו לומר בי חמותו דלדידיה אם אין לו חמות מותר. **ציפתא.** אגודה של הסד. ור"ש (ש)פי' מחצלת, שאמר לה הרי את מקודשת לי בזה והיא קבלה בתורת קדושין ואמרה הן או שתקה שהרי הבינה הלשון. **אמרו ליה.** אותן העומדים. **הא לית ביה שוה פרוטה.** ד) ואסרה רבא דלא הוה ס"ל הא דשמואל. **שקלתה.** כלומר לא זרקתה אלא הלכה לה עם האגודה ולא אמרה כלום כשאמר תתקדש לי בד' זוזי דאית בה. **תתקדש לי גרסינן.** ואית דאמרי דאפילו לא אמר לה השתא לי, הוו ידים מוכיחות דהא מעיקרא אמר לה לי. **שתיקה דלאחר מתן מעות.** שהרי מעיקרא כשנטלה האגודה בתורת קדושין לא היה דעתה אלא על האגודה, והואיל והאגודה אינה שוה כאן פרוטה, הקדושין אינן כלום, וכי אמר לה בתר הכי תתקדש במה שיש בתוכה הואיל ושתקה אין זה כלום שלא נתרצית. והאי דלא שדיתא לאגודה, סברא אחייבנא ביה דנשי לאו דינא גמירי כדמפרש רב אחאי לקמן [יג, א]. ואית דגרסי **אמרה ליה** שנראה מתוך דבריה שאין דעתה אלא על האגודה, אבל אם אמר לה בזה ולא נראה מתוך תשובתה שאין דעתה אלא על מה שהיא רואה, דעתה על כל מה שבתוכה, ואפילו אין בה באגודה שוה פרוטה אם יש במה שבתוכה שוה

*נראה דכצ"ל: אם אמר לשנים וכו' הרי הוא בטל דלא הוי גיטא עד דמבטל למודעיה מקמי דאיכתיב גיטא אבל בתר דאכתוב תו לא מהני וכו'. וכן אם מודיע להם שהוא אנוס וכו' יאמר רוצה אני ומיהו אינו גומר בלבו לגרשה דבאונסא וכו'.

קח א ב ג מיי' פ"ג מהל' מכלי' גזילות הל' כו סמג עשין מח טוש"ע חו"מ סי' כו סעיף ד:

קט ד ה מיי' פ"ו מהלכות גזילה הל' ה סמג לאוין רמ טוש"ע ח"מ סי' ת סעיף ה:

קיא ז מיי' פ"ג מהל' טוען ונטען הל' ה טוש"ע ח"מ סימן פז סעיף ט:

קיב ח מיי' פכ"ג מהל' מכלי' סמג לאוין רמו טוש"ע חו"מ סי' טו סעיף ב:

קיג ט מיי' פ"ב מהל' מיפוי כיפה הל' יב:

קיד י מיי' פ"ה מהל' מיפוי הלכה כה סמג עשין מח טוש"ע חו"מ סי' כח סעיף ה: קטו א מיי' שם הל' יח טוש"ע שם סעיף ד:

הגהות הב"ח

(א) גמ' ממלי הא אמרי מיכא סהדי: ג"כ כך הוא גירסת הרי"ן: (ב) שם השתא מיהא ליתנהו כ"ל ומיהא לא ממקן: (ג) שם מודעא אגיטא (ועל דמעבר וכו' יומין). תא"מ וכ"כ ס"ח ועל דפקיר נגד שלוחיי דרבנן ועל דשהי שמתא תלתין יומין ולא אתי ותבע שמתיה: (ד) תוס' ד"ה כל וכו' ור' מינה מבני מ"י אמר:

הגהות הגר"א

[א] גמ' ולאו משום דשמואל. כל"ל:

מוסף רש"י

הובא בסוף המסכת.

תום' ר"י הזקן

צער לידה. יולדת בקושי והיתה רוצה שתאסר על בעלה. אמרי איבא סהדי באידית. שם מקום. ג) אותן הוו כאן והלכו להם ונחוש להם. דרבי חנינא. בכתובות [כג, א] גבי בנתיה דמר שמואל דאשתבין. **אסתן.** צפרן, כלומר לא נחוש לעדים שאינם כאן. **בשבויה.** שהרבה קולות עשו בה חכמים, והטעם שאע"פ שנשבית לא היה לנו לאוסרה מספק שהיה לנו להעמידה על חזקתה ובחזקת כשרה היתה, אבל הכא הרי יצאתה מחזקת פנויה שהרי קבלה קדושין ואיתרע לה חזקה, ואע"ג דהשתא לית בהו שוה פרוטה הואיל ונפק קלא דההוא יומא דקדיש הוה ביה שוה פרוטה חיישינן לה. ורב חסדא סבר הואיל והשתא חזינן דלית בהו שוה פרוטה יש לנו להעמידה בחזקת פנויה דומיא דשבויה. ואע"ג דקיימא לן כשמואל דחיישינן שמא שוה פרוטה במדי ולגבי האי מילתא לא נפקא לן מידי, לגבי שאר מילי דאשת איש נפקא מינה דחיישינן לעדים שאינם כאן, והוא שיצא קול כל דהו אבל אם לא יצא קול כלל ודאי לא חיישינן לסהדי כמו שבארנו בכתובות פרק האשה שנתארמלה. **מההיא משפחה.** שיצאו מאותה אשה שהתיר רב חסדא לשני. **שוטיתא.** בד של הדס. **בביאה ובשוקא ובלאו שידוכי.** משום פריצותא. **דמבטל גיטא.** ששלח גט לאשתו וקודם שיגיע גט לאשתו ביטלו בפני שנים, ונפיק מיניה חורבא שהשליח הולך ונותנו לה והיא הולכת ונשאת ונמצא גט בטל ובניה ממזרים, וכ"פ הר"ם [גירושין פ"ו הכ"ו]. ור"ש פירש שהגיע בשליח וביטלו שמא יתננו לה השליח אחר שביטלו ותשב בו. **מודעא.** היא בשני עניינים, אם אמר לשנים כל גט שאכתוב לאשתי הרי הוא בטל, או אפילו אם הוא מאלו שכופין אותו להוציא, הואיל והודיע להם שמחמת אונסו יאמר* רוצה אני אי לא בטיל ומיהו אינו גומר בלבו לגרשה דלא הוי גיטא עד דמבטל גיטא למודיעה בתר דאכתוב תו לא מהני דהא מיד דאכתוב הו"ל כחספא דהא איבטיל כמו שנבאר (בג"ה) [בע"ה] בהשולח. וכן אם מודיע להם שהוא אנוס אע"ג דהוי מאלו שכופין אותן להוציא הואיל והודיע להם שמחמת אונסו יאמר רוצה אני אי לא בטיל למודעא בהדיא מקמי דאיכתיב גיטא לא הוי גט כשר, דבאונסא בלא מסירת מודעא בעינן דנימא בהדיא רוצה אני, והיכא דמסר מודעא בהדיא בעינן דליבטיל למודיעה כדאיתא בערכין [כא, א] וכמו שביארנו פ' המגרש. וכל מודעא דגיטא אע"ג דלא ידע בההוא מודעא הויא מודעא, ואע"ג דאמרינן [ב"ב מ, ב] כל מודעא דלא כתיב בה ידענא ביה באנסא דפלוני לאו מודעא היא, ה"מ במקח וממכר אבל בגט הויא מודעא, דכל מודעא לגילוי מילתא בעלמא הוא כדאיתא בחזקת הבתים [ב"ב שם] ובטיל גיטא, ובהדיא אמרינן בערכין [שם] גבי הא מילתא אמר רב ששת האי מאן דמסר מודעא אגיטא מודיעה מודעא. **שליחא דרבנן.** שמכה שליח ב"ד שמזמין לדין, או כשעשה שליחותו ומה

א. שרוח צפונית מזלת הזהב שמונעת הגשמים ונמצא כשהתבואה ביוקר הזהב בזול כדאמרינן בפ' לא יחפור (ב"ב כה:). תוס' טוך. וע"ש בפרי מגדים פרק לב פסוק כ. ב. דוראי איבא סהדי וכו'. תוס' טוך. ג. עד שנחקור דברי העדים. תוס' הרא"ש. ד. דלא שכיח כולי האי שנטמאה ניקל בא"א דשכיח דידיי אם אית ביה שו"פ. תוס' כתובות כג. ועי' ליטב"ש. ה. ובתר הכי משתכח דבטליה ותצא ובניה ממזרים. ליטב"ש. ו. ורב משמע דס"ל בריש השולח דביטלו אינו מבוטל כרשב"ג. תוס' יבמות נב. ועי' ליטב"ש ז. דמפיק עלה לעז ורינון שהרואה סבור שהועיל ביטולו והגט בטל ובניה ממזרים. ממוקי יוסף. [ר]כי היכי דמנגיד אמאן דמקדש בשוקא או בביאה אע"ג דליכא איסורא. תוס' גיטין נג: ד"ה וכ יוסף. ח. דבשל סופרים הלך אחר המיקל. תוס' יבמות נב. ד"ה הלכה. ט. ואפי' אי קדיש תחלה אכתי צריך עידי יחוד. תוס' הרא"ש ועי' ליטב"ש. י. דהיינו חוצפה משום שעושה הפקר שתהא תחלת קירובו באשתו בביאה ונראה כעושה דרך זנות. ליטב"ש.

תום' ר"י הזקן (המשך)

שצוו לו ב"ד. **תלתין יומין.** דעמד כל כך בשמתא ולא אתי למשרי שמתיה. **חתנא.** אית דמפרשי חתן שקדש ארוסתו ודר בבית חמיו משום פריצותא. דחליף. שעובר על הפתח. **מידם.** כמו דומה [סוטה כז, א], יצא